

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: n.v.t.
Bedrag: € 0,00

Financiële consequenties opdracht/uitbesteding:

Kostensoort:
Bedrag: € 0,00

Gedeputeerde
belast met
behandeling: mevr. Drs. A. Pijpelink

Vergadering PS: 10 april 2020
Nr: 20006189
Agenda nr:
Vergadering GS: 18 februari 2020
Nr: 20005224

Onderwerp: Samenwerking vrijwilligersorganisaties cultureel erfgoed in
Netwerk Erfgoedorganisatie

BIJGESTELD VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

Vrijwilligersorganisaties leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud en de beleving van cultureel erfgoed. Om de vrijwilligersorganisaties toekomstbestendigheid te kunnen bieden is continuïteit en borging van kennis en kunde essentieel. Tevens is een efficiëntere inzet van de middelen gewenst. Om die reden willen wij groeien naar een krachtenbundeling binnen het Netwerk Erfgoedorganisaties, met Erfgoed Zeeland als Erfgoedhuis, een plaats van ontmoeting en contact, informatie-uitwisseling, scholing en deskundigheidsbevordering, communicatie en kennisbehoud en kennisopbouw. Met ingang van de nieuwe cultuurperiode (2021) zal het Netwerk Erfgoedorganisaties volledig operationeel moeten zijn.

Aanleiding en wat vooraf ging

Bij behandeling van de Kadernota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020 hebben uw Staten een amendement aangenomen dat bepaalde dat de subsidierelatie met vrijwilligersorganisaties cultureel erfgoed in stand moest worden gehouden. Tegelijkertijd is destijds aan de gedeputeerde Cultuur ruimte geboden om met de vrijwilligersorganisaties te overleggen hoe de middelen efficiënter kunnen worden ingezet. Vervolgens is het Samenwerkingsverband van provinciale vrijwilligersorganisaties, platforms cultureel erfgoed en Erfgoed Zeeland (toen SCEZ) diverse keren bijeen geweest om te komen tot een voorstel om de krachten te bundelen in een samenwerkingsmodel. Hun advies, op 25 april 2018 aan de gedeputeerde Cultuur overhandigd, bevatte samengevat de volgende aanbevelingen:

1. Door samenwerking (op basis van vrijwilligheid) kan aan effectiviteit en kwaliteit gewonnen worden. Vrijwilligheid is daarbij het uitgangspunt. Voor zover het zelfstandig beleid (van de afzonderlijke organisaties) spoort met de provinciale doelstellingen is enige financiële ruimte daarvoor van belang als basis om gezamenlijk en individueel middelen aan te trekken.
2. Erfgoed Zeeland geeft de samenwerking gestalte binnen het Erfgoedhuis. De vrijwilligersorganisaties en platforms worden ondergebracht in twee netwerken, te weten Erfgoed en Ruimte en Erfgoed en Publiek. Uitgangspunt voor Erfgoed en Ruimte is Meldpunt Erfgoed Zeeland en voor Erfgoed en Publiek de Vereniging Zeeuwse Musea.
3. Erfgoed Zeeland levert vergaderfaciliteiten met desgewenst administratief-secretariële ondersteuning. Daarnaast voorziet Erfgoed Zeeland in kennis en informatie (nieuwsbrieven en contactdagen), deskundigheidsbevordering (scholing en vorming), communicatie (websites) en advisering (helpdesk en 'makelaarsfunctie').
4. Erfgoed Zeeland is voor de activiteiten onder punt 3 genoemd dienstbaar aan de vrijwilligersorganisaties en platforms, bottom up en vraaggestuurd. Daarnaast heeft Erfgoed Zeeland (wettelijke) taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten.

5. De samenwerking steunt op wederkerigheid, dat wil zeggen het halen en brengen van informatie en inzet van mensen en soms middelen.
6. Het betreft een groeiemodel.
7. Voorstel om als uitgangspunt voor financiële ondersteuning van de Provincie de mate van bijdrage (van de afzonderlijke organisaties) aan de vernieuwde krachtenbundeling te nemen.

Het advies van het Samenwerkingsverband heeft als basis gediend voor een voorstel aan uw Staten om te komen tot (betere) samenwerking van de vrijwilligersorganisaties en platforms en een efficiëntere inzet van de middelen. Dit voorstel hebben wij u eind 2018 doen toekomen (nr. 18021805).

Behandeling van het voorstel hebben wij uitgesteld om de procesmanager in de gelegenheid te stellen nader te onderzoeken waaruit de behoefte aan ondersteuning bestaat bij de individuele vrijwilligersorganisaties. De bevindingen, gebaseerd op gesprekken met de organisaties, zijn neergelegd in een rapport dat wij op 19 september 2019 hebben ontvangen.

Dit rapport (met aanbiedingsbrief van de directeur van Erfgoed Zeeland en een brief van de voorzitter van het Netwerk) en een informatieavond die de gedeputeerde Cultuur op 2 december 2019 heeft gehouden met de vrijwilligersorganisaties, heeft als basis gediend voor het onderstaande advies.

Wat willen we bereiken?

Zoals in de Cultuurnota 2017-2020 is opgenomen dragen vrijwilligers bij aan het beleven en behouden van cultureel erfgoed. Het is belangrijk dat de bestaande kennis bij de vrijwilligers wordt behouden en overgedragen. Voor de toekomstbestendigheid van het erfgoed en de vrijwilligersorganisaties biedt samenwerking en krachtenbundeling in een netwerk, zoals door het Samenwerkingsverband voorgesteld, kansen. Meer dan de huidige structuur van de afzonderlijke erfgoedorganisaties en platforms. Een krachtenbundeling in een netwerk moet leiden tot samenhang, verbinding en integraliteit tussen de platforms en vrijwilligersorganisaties met Erfgoed Zeeland. Dit kan vorm krijgen door werkzaamheden en activiteiten te clusteren en een centraal aanspreekpunt te creëren. Erfgoed Zeeland heeft naast hun wettelijke taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten, als Erfgoedhuis hierin een taak. Een Erfgoedhuis waar vrijwilligers elkaar ontmoeten, inspireren en ondersteunen en samenwerken aan het beschermen, benutten en beleven van het Zeeuws erfgoed. Omdat niet alles in één keer gerealiseerd kan worden gaan wij er vanuit dat met ingang van de nieuwe cultuurperiode (vanaf 2021) sprake is van een volledig operationeel netwerk, het Netwerk Erfgoedorganisaties (hierna te noemen: het Netwerk). Iedere provinciaal werkende vrijwilligersorganisatie op het gebied van cultureel erfgoed kan zich aansluiten bij het Netwerk, maar die aansluiting is niet vrijblijvend. Het vereist een grondhouding gericht op samenwerken en delen van kennis en vaardigheden en uitwisseling van expertise. Het gezamenlijke belang ligt bij:

- a. onderling contact en informatie-uitwisseling
- b. scholing en deskundigheidsbevordering
- c. externe communicatie en PR
- d. kennisbehoud en kennisopbouw.

Erfgoed Zeeland als Erfgoedhuis

ad a. Erfgoed Zeeland is het Erfgoedhuis waar de organisaties elkaar ontmoeten en waar kennis en informatie wordt uitgewisseld. Het Erfgoedhuis stelt vergaderfaciliteiten beschikbaar en ondersteunt de vrijwilligersorganisaties en platforms in het uitvoerende werk, in het bijzonder het verhogen van de kwaliteit daarvan en initiëren van initiatieven daar waar deze ontbreken. Op basis van een door het Netwerk op te stellen werkplan (2020 en 2021-2024) zal worden bepaald waaruit de behoefte aan ondersteuning bestaat voor zowel het Netwerk als voor de afzonderlijke organisaties. Het werkplan zal aan ons worden voorgelegd en in onderling overleg met het Netwerk zal worden gezien welke middelen voor de ondersteuning benodigd zijn.

ad b. Het Erfgoedhuis bevordert deskundigheid door het centraal organiseren van scholingsactiviteiten waar ieder aan deel kan nemen, bottom up en vraaggestuurd. Het cursusprogramma kan zich richten op onder meer digitalisering, bestuurswerk, rondleiden en werving van nieuwe bestuursleden.

ad c. Door koppeling van de afzonderlijke websites en aansluiting bij de website van Zeeuwse Ankers kan het bereik sterk toenemen. Door afstemming en samenwerking van de webredacties kunnen, met behoud van de eigen identiteit, techniek en informatiestromen breder en praktischer worden gedeeld. Daarnaast zou afstemming en samenwerking van de afzonderlijke webredacties kunnen worden nagestreefd.

ad d. Binnen het Netwerk wordt kennis en informatie uitgewisseld en Erfgoed Zeeland informeert (door middel van periodieke digitale nieuwsbrieven) over actualiteiten en landelijke en/of provinciale ontwikkelingen. Tevens vertaalt en informeert Erfgoed Zeeland over wet- en regelgeving.

Aanvankelijk bestond de gedachte om een digitaal platform met een vrijwilligersvacaturebank voor en door vrijwilligers, vorm te geven. Uit de nadere inventarisatie is gebleken dat hiervoor op dit moment geen of onvoldoende draagvlak bestaat onder de vrijwilligersorganisaties. Voor dit onderdeel was aanvankelijk € 7.000,- gereserveerd, Om ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven worden de middelen die hiervoor beschikbaar waren toegevoegd aan het totaal beschikbare budget.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

In de aanloop naar de nieuwe cultuurperiode (vanaf 2021) is er binnen het Erfgoedhuis een open netwerk opgebouwd – het Netwerk Erfgoedorganisaties - waarin de Zeeuwse vrijwilligersorganisaties die een relatie hebben met cultureel erfgoed een basis vinden, elkaar ontmoeten en samenwerkingen en verbindingen aangaan. Dit samenwerken doen zij ten aanzien van de instandhouding van de afzonderlijke organisaties en zeker ook bij het organiseren van activiteiten. Het Netwerk Erfgoedorganisaties stelt een werkplan op waarin de manier van (samen)werken, de diverse activiteiten en de consequenties voor het Netwerk, de vrijwilligersorganisaties en Erfgoed Zeeland zijn opgenomen. Het werkplan zal met ons worden afgestemd en de basis vormen voor de benodigde ondersteuning van Erfgoed Zeeland aan het Netwerk en de individuele vrijwilligersorganisaties. Het Erfgoedhuis voorziet in cursussen ten behoeve van deskundigheidsbevordering, waaronder bestuursfuncties. De stimulerings- en/of instandhoudingssubsidies die de afzonderlijke organisaties ontvangen worden vanaf 2021 omgezet in subsidies voor projecten en deskundigheidsbevordering op basis van projectvoorstellen. Deze projectvoorstellen zullen worden getoetst aan de Algemene subsidieverordening Zeeland 2013 en het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013. Door projecten en activiteiten in gezamenlijkheid aan te gaan en aan elkaar te koppelen zal de subsidiegrens van € 2.500,- (artikel 1.2.1, lid 2, sub c) van het subsidiebesluit geen belemmering hoeven te vormen. De inzet van de beschikbare middelen gebeurt efficiënter en door samenwerkingen en verbindingen worden de doelstellingen beter en makkelijker bereikt. Het geheel is meer dan de som der delen.

Het Erfgoedhuis geeft periodiek informatie via digitale nieuwsbrieven en vervult een makelaarsfunctie in de vertaling van landelijke ontwikkelingen naar de provinciale situatie vice versa. Het Erfgoedhuis geeft desgevraagd advies en organisaties kunnen gebruik maken van de helpdeskfunctie.

Wat doen we daarvoor?

Met ingang van 2021 zullen de afzonderlijke instandhoudingssubsidies worden omgezet in project- en/of activiteitsubsidies. Op dit moment ontvangen de vrijwilligersorganisaties cultureel erfgoed in totaal € 27.000. Voorgesteld wordt om dit budget beschikbaar te houden voor het Netwerk, zodat organisaties aangesloten bij het Netwerk voor projecten en/of activiteiten een beroep kunnen doen op dit budget. Het Netwerk kan een rol vervullen in de samenwerking en koppeling van activiteiten en/of projecten. Vanzelfsprekend dienen de activiteiten en projecten bij te dragen aan het behoud, beheer en de ontsluiting van het cultureel (immaterieel) erfgoed, zoals vastgesteld in de huidige cultuurnota en doelstelling 060101 Cultureel Erfgoed uit de begroting 2020.

Organisaties die op ons verzoek een concrete bijdrage leveren aan uitvoering of vaststelling van (een) beleid(sonderdeel) ontvangen hiervoor afzonderlijk subsidie.

Erfgoed Zeeland ondersteunt het Netwerk en de individuele organisaties op basis van een door het Netwerk op te stellen werkplan.

Wat zijn de klimaateffecten?

n.v.t.

Wat mag het kosten?

De lasten voor het Netwerk zijn afhankelijk van het aantal subsidieaanvragen en zullen niet meer bedragen dan € 27.000. Wij gaan ervan uit dat de lasten ten behoeve van het Erfgoedhuis taakstellend kunnen worden opgevangen binnen de huidige subsidie en prestatieafspraken van/met Erfgoed Zeeland .

Financiële consequenties externe inhuur: geraamd op n.v.t. (kostensoort)

De verwachte last van € 27.000 past binnen de huidige meerjarenraming van het programma culturele infrastructuur en monumenten.

Onderwerp: Samenwerking vrijwilligersorganisaties cultureel erfgoed in Netwerk Erfgoedorganisatie

Met dit voorstel wordt tegemoet gekomen aan toezegging nummer 2 uit commissie Economie van 14 juni 2019 (Netwerk Erfgoed en Ruimte en Netwerk Erfgoed en Publiek samenvoegen tot één Netwerk Erfgoedorganisaties).

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 februari 2020, nr. 20005224;

besluiten:

In te stemmen met omzetting van de instandhoudingssubsidies van de vrijwilligersorganisaties cultureel erfgoed in subsidies voor projecten en activiteiten, met ingang van 1 januari 2021.